Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ένατο τμήμα)

της 12ης Σεπτεμβρίου 2019*

«Προδικαστική παραπομπή – Προσέγγιση των νομοθεσιών – Κανονισμός (ΕΚ) 882/2004 – Άρθρο 27 – Επίσημοι έλεγχοι των ζωοτροφών και των τροφίμων – Χρηματοδότηση – Τέλη ή επιβαρύνσεις που οφείλονται για τους επισήμους ελέγχους – Δυνατότητα των κρατών μελών να απαλλάσσουν ορισμένες κατηγορίες επιχειρηματιών – Κατώτατα τέλη»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-199/18, C-200/18 και C-343/18,

με αντικείμενο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας, Ιταλία) με αποφάσεις της 14ης Δεκεμβρίου 2017, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 19 Μαρτίου 2018, στο πλαίσιο των δικών

Pollo del Campo S.c.a.,

Avi Coop Società Cooperativa Agricola (C-199/18)

C.A.F.A.R. – Società Agricola Cooperativa,

Società Agricola Guidi di Roncofreddo di Guidi Giancarlo e Nicolini Fausta (C-200/18)

κατά

Regione Emilia-Romagna,

Azienda Unità Sanitaria Locale 104 di Modena,

A.U.S.L. Romagna (C-199/18 και C-200/18),

και

SAIGI Società Cooperativa Agricola a r.l.,

MA.GE.MA. Società Agricola Cooperativa

κατά

Regione Emilia-Romagna,

A.U.S.L. Romagna (C-343/18),

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Jürimäe, πρόεδρο τμήματος, D. Šváby (εισηγητή) και S. Rodin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Pikamäe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– οι Pollo del Campo S.c.a. και Avi Coop Società Cooperativa Agricola, εκπροσωπούμενες από τους M. Giustiniani και A. Gamberini και από την M. Aldegheri, avvocati,

– η C.A.F.A.R. – Società Agricola Cooperativa, εκπροσωπούμενη από την M. Aldegheri, avvocatessa, στη συνέχεια, από τον A. Clarizia, avvocato,

– η Società Agricola Guidi di Roncofreddo di Guidi Giancarlo e Nicolini Fausta, εκπροσωπούμενη από τους M. Giustiniani και A. Gamberini και από την M. Aldegheri, avvocati,

– η A.U.S.L. Romagna, εκπροσωπούμενη από τον A. Lolli, avvocato,

– η Regione Emilia-Romagna, εκπροσωπούμενη από τους G. Puliatti και F. Senofonte, avvocati,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την F. Moro και τον D. Bianchi,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 27 του κανονισμού (ΕΚ) 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων (ΕΕ 2004, L 165, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 191, σ. 1).

2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο τριών ενδίκων διαφορών μεταξύ των Pollo del Campo S.c.a. και Avi Coop Società Cooperativa Agricola (υπόθεση C-199/18), των C.A.F.A.R. – Società Agricola Cooperativa και Società Agricola Guidi di Roncofreddo di Guidi Giancarlo e Nicolini Fausta (υπόθεση C-200/18), καθώς και των SAIGI Società Cooperativa Agricola a r.l. και MA.GE.MA. Società Agricola Cooperativa (υπόθεση C-343/18), αφενός, και της Regione Emilia-Romagna (περιφέρειας Emilia-Romagna, Ιταλία), της Azienda Unità Sanitaria Locale 104 di Modena (τοπικής υγειονομικής υπηρεσίας 104 της Μόντενα, Ιταλία) και της AUSL Romagna (τοπικής υγειονομικής υπηρεσίας της Romagna, Ιταλία), αφετέρου, με αντικείμενο απόφαση της εν λόγω περιφέρειας με την οποία υποχρεώνει τις αναιρεσείουσες των κύριων δικών στην καταβολή τέλους για την κάλυψη των δαπανών που συνεπάγονται οι επίσημοι κτηνιατρικοί έλεγχοι.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 89/662

3 Το άρθρο 1 της οδηγίας 89/662/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 1989, σχετικά με τους κτηνιατρικούς ελέγχους που εφαρμόζονται στο ενδοκοινοτικό εμπόριο με προοπτική την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς (ΕΕ 1989, L 395, σ. 13), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2004/41/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004 (ΕΕ 2004, L 157, σ. 33, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 195, σ. 12) (στο εξής: οδηγία 89/662), προβλέπει ότι τα κράτη μέλη φροντίζουν ώστε οι κτηνιατρικοί έλεγχοι που πρέπει να γίνονται επί των προϊόντων ζωικής προέλευσης που καλύπτονται από τις πράξεις που απαριθμούνται στο παράρτημα Α και τα οποία προορίζονται για το εμπόριο να μη διενεργούνται πια στα σύνορα αλλά σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας.

4 Το εν λόγω παράρτημα Α μνημονεύει, στο κεφάλαιο Ι, την οδηγία 2002/99/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για τους κανόνες υγειονομικού ελέγχου που διέπουν την παραγωγή, μεταποίηση, διανομή και εισαγωγή προϊόντων ζωικής προέλευσης που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση (ΕΕ 2003, L 18, σ. 11), καθώς και τον κανονισμό (ΕΚ) 853/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον καθορισμό ειδικών κανόνων υγιεινής για τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης (ΕΕ 2004, L 139, σ. 55).

Η οδηγία 93/119/ΕΚ

5 Η οδηγία 93/119/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1993, για την προστασία των ζώων κατά τη σφαγή ή/και τη θανάτωσή τους (ΕΕ 1993, L 340, σ. 21), θέσπιζε στοιχειώδεις κοινούς κανόνες για την προστασία των ζώων κατά τη σφαγή ή τη θανάτωση, ώστε να εξασφαλισθεί η ορθολογική ανάπτυξη της παραγωγής και να διευκολυνθεί η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ζώων και ζωικών προϊόντων.

Η οδηγία 96/23/ΕΚ

6 Η οδηγία 96/23/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 1996, περί της λήψης μέτρων ελέγχου για ορισμένες ουσίες και τα κατάλοιπά τους σε ζώντα ζώα και στα προϊόντα τους και κατάργησης των οδηγιών 85/358/ΕΟΚ και 86/469/ΕΟΚ και των αποφάσεων 89/187/ΕΟΚ και 91/664/ΕΟΚ (ΕΕ 1996, L 125, σ. 10), θεσπίζει τα μέτρα ελέγχου των ουσιών και των ομάδων καταλοίπων που αναφέρονται στο παράρτημα Ι αυτής.

7 Για τον σκοπό αυτόν, το άρθρο 3 της οδηγίας αυτής, το οποίο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο ΙΙ με τίτλο «Σχέδια επιτήρησης για την ανίχνευση καταλοίπων ή ουσιών», προβλέπει τα εξής:

«Η επιτήρηση της αλυσίδας παραγωγής των ζώων και των πρωτογενών προϊόντων ζωικής προέλευσης για την ανίχνευση καταλοίπων και ουσιών που αναφέρονται στο παράρτημα Ι [της εν λόγω οδηγίας] στα ζώντα ζώα, τα περιττώματά τους και τα βιολογικά υγρά τους, καθώς και στους ιστούς, τα ζωικά προϊόντα, τις ζωοτροφές και το πόσιμο νερό, διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου.»

Ο κανονισμός (ΕΚ) 178/2002

8 Ο κανονισμός (ΕΚ) 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (ΕΕ 2002, L 31, σ. 1), ορίζει στο άρθρο 3, το οποίο φέρει τον τίτλο «Άλλοι ορισμοί», τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) "νομοθεσία για τα τρόφιμα": οι νόμοι, οι κανονισμοί και οι διοικητικές ρυθμίσεις που διέπουν τα τρόφιμα γενικότερα και την ασφάλεια των τροφίμων ειδικότερα, είτε σε κοινοτικό είτε σε εθνικό επίπεδο· ο όρος καλύπτει οιοδήποτε στάδιο της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής των τροφίμων, καθώς και των ζωοτροφών που παράγονται για ζώα που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τροφίμων ή χορηγούνται ως τροφή σε αυτά,

[…]

3) "υπεύθυνος επιχείρησης τροφίμων": τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που έχουν την ευθύνη να εξασφαλίσουν ότι πληρούνται οι απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα μέσα στην επιχείρηση τροφίμων που έχουν υπό τον έλεγχό τους,

[…]

6) "υπεύθυνος επιχείρησης ζωοτροφών": τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που έχουν την ευθύνη να εξασφαλίσουν ότι πληρούνται οι απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα μέσα στην εταιρεία ζωοτροφών που έχουν υπό τον έλεγχό τους».

Ο κανονισμός 853/2004

9 Το παράρτημα ΙΙΙ του κανονισμού 853/2004 περιλαμβάνει ένα σύνολο ειδικών απαιτήσεων. Ειδικότερα, το τμήμα 2 του εν λόγω παραρτήματος ΙΙΙ περιλαμβάνει απαιτήσεις εφαρμοστέες στα κρέατα πουλερικών καθώς και λαγόμορφων οι οποίες καλύπτουν, μεταξύ άλλων, τις δραστηριότητες σφαγής και τεμαχισμού κρέατος.

Ο κανονισμός 882/2004

10 Οι αιτιολογικές σκέψεις 4, 6 και 32 του κανονισμού 882/2004 έχουν ως εξής:

«(4) Η κοινοτική νομοθεσία για τις ζωοτροφές και τα τρόφιμα βασίζεται στην αρχή ότι οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων ζωοτροφών και τροφίμων, σε όλα τα στάδια της παραγωγής, της μεταποίησης και της διανομής εντός των επιχειρήσεων υπό τον έλεγχό τους, είναι υπεύθυνοι για να εξασφαλίζουν ότι οι ζωοτροφές και τα τρόφιμα τηρούν τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για τις ζωοτροφές και τα τρόφιμα που είναι συναφείς με τις δραστηριότητές τους.

[…]

(6) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόζουν τη νομοθεσία για τις ζωοτροφές και τα τρόφιμα, τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων, να παρακολουθούν δε και να εξακριβώνουν εάν τηρούνται οι σχετικές απαιτήσεις από τους υπευθύνους των επιχειρήσεων σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης και διανομής. Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει να οργανωθούν επίσημοι έλεγχοι.

[…]

(32) Επαρκείς χρηματοδοτικοί πόροι πρέπει να διατίθενται για την οργάνωση των επισήμων ελέγχων. Ως εκ τούτου, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών θα πρέπει να μπορούν να επιβάλλουν τα τέλη ή τις εισφορές προκειμένου να καλύπτουν τις δαπάνες από τους επισήμους ελέγχους. Κατά τη διαδικασία αυτή, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών είναι ελεύθερες να καθορίζουν τα τέλη και τις εισφορές ως κατ' αποκοπή ποσά βάσει των δαπανών που προκύπτουν και λαμβάνοντας υπόψη τη συγκεκριμένη κατάσταση των επιχειρήσεων. Όταν επιβάλλονται τέλη στους υπεύθυνους επιχειρήσεων, θα πρέπει να ισχύουν κοινά κριτήρια. Είναι, συνεπώς, σκόπιμο να καθοριστούν τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του επιπέδου των τελών επιθεώρησης. Όσον αφορά τα τέλη που εφαρμόζονται για τους ελέγχους των εισαγωγών, είναι σκόπιμο να θεσπισθούν άμεσα τα ποσοστά για τα κύρια εισαγόμενα αγαθά ώστε να εξασφαλιστεί η ομοιόμορφη εφαρμογή τους και να αποφευχθούν στρεβλώσεις του εμπορίου.»

11 Ο τίτλος I του κανονισμού 882/2004, επιγραφόμενος «Αντικείμενο, πεδίο εφαρμογής και ορισμοί», περιλαμβάνει το άρθρο 1, σχετικά με το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής, το οποίο προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Ο παρών κανονισμός θεσπίζει γενικούς κανόνες για τη διεξαγωγή επισήμων ελέγχων για να εξακριβώνεται η συμμόρφωση προς τους κανόνες που έχουν ως στόχο, ιδίως:

α) την πρόληψη, την εξάλειψη ή τη μείωση σε αποδεκτό επίπεδο, των κινδύνων για τον άνθρωπο και τα ζώα, είτε άμεσα είτε μέσω του περιβάλλοντος […]».

12 Το άρθρο 2, σημείο 1, του κανονισμού αυτού ορίζει τον «επίσημο έλεγχο» ως «κάθε μορφή ελέγχου που πραγματοποιεί η αρμόδια αρχή ή η Κοινότητα για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες περί υγείας και καλής διαβίωσης των ζώων».

13 Ο τίτλος II του εν λόγω κανονισμού, επιγραφόμενος «Επίσημοι έλεγχοι από τα κράτη μέλη», περιλαμβάνει κεφάλαιο I που αφορά τις «Γενικές υποχρεώσεις». Στο κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνεται το άρθρο 3, σχετικά με τις «Γενικές υποχρεώσεις όσον αφορά την οργάνωση των επισήμων ελέγχων», κατά το οποίο:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι πραγματοποιούνται επίσημοι έλεγχοι τακτικά και βάσει των κινδύνων και με την κατάλληλη συχνότητα για την επίτευξη των στόχων του παρόντος κανονισμού, […]

[…]

3. Οι επίσημοι έλεγχοι διενεργούνται σε οιοδήποτε από τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης και διανομής ζωοτροφών ή τροφίμων και ζώων και ζωικών προϊόντων, περιλαμβάνουν δε ελέγχους σε επιχειρήσεις ζωοτροφών και τροφίμων, σχετικά με τη χρήση ζωοτροφών ή τροφίμων, την αποθήκευση ζωοτροφών και τροφίμων, για κάθε διαδικασία, υλικό, ουσία, δραστηριότητα ή ενέργεια, καθώς και μεταφορά, σχετική με ζωοτροφές ή τρόφιμα και σε ζώντα ζώα που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων του παρόντος κανονισμού.

[…]»

14 Στο κεφάλαιο VI του εν λόγω τίτλου II, το οποίο φέρει τον τίτλο «Χρηματοδότηση των επισήμων ελέγχων», περιλαμβάνεται το άρθρο 26 που εκθέτει μια «Γενική αρχή» ως εξής:

«Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι επαρκείς οικονομικοί πόροι είναι διαθέσιμοι για την παροχή του απαραίτητου προσωπικού και άλλων πόρων για τη διεξαγωγή των επισήμων ελέγχων, με όλα τα μέσα που κρίνονται ενδεδειγμένα, συμπεριλαμβανομένης της γενικής φορολόγησης ή της καθιέρωσης τελών ή επιβαρύνσεων.»

15 Το άρθρο 27 του κανονισμού 882/2004, με τίτλο «Τέλη ή επιβαρύνσεις», έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μπορούν να εισπράττουν τέλη ή επιβαρύνσεις για την κάλυψη του κόστους των επισήμων ελέγχων.

2. Ωστόσο, όσον αφορά τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα IV, Τμήμα Α, και στο Παράρτημα V, Τμήμα Α, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν την είσπραξη τέλους.

3. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 4 και 6, τα τέλη που εισπράττονται για τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα IV, Τμήμα Α και στο Παράρτημα V, Τμήμα Α, δεν πρέπει να είναι χαμηλότερα από τα κατώτατα επίπεδα που ορίζονται στο Παράρτημα IV, Τμήμα Β και στο Παράρτημα V, Τμήμα Β. Ωστόσο, για μεταβατική περίοδο μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2008, όσον αφορά τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα IV, Τμήμα Α, τα κράτη μέλη μπορούν να εξακολουθήσουν να χρησιμοποιούν τα επίπεδα τελών που εφαρμόζονται επί του παρόντος σύμφωνα με την οδηγία 85/73/ΕΟΚ [του Συμβουλίου, της 29ης Ιανουαρίου 1985, για τη χρηματοδότηση των υγειονομικών επιθεωρήσεων και ελέγχων των νωπών κρεάτων και των κρεάτων πουλερικών (ΕΕ 1985, L 32, σ. 14)].

[…]

4. Τα τέλη που εισπράττονται για τους σκοπούς των επισήμων ελέγχων σύμφωνα με την παράγραφο 1 ή 2:

[…]

β) μπορούν να καθορίζονται κατ' αποκοπή βάσει των δαπανών των αρμόδιων αρχών κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης περιόδου ή, ανάλογα με την περίπτωση, στο επίπεδο που ορίζεται στο Παράρτημα IV, Τμήμα Β, ή στο Παράρτημα V, Τμήμα Β.

5. Κατά τον καθορισμό των τελών, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τα εξής:

α) τον τύπο της συγκεκριμένης επιχείρησης και τους σχετικούς παράγοντες κινδύνου,

β) τα συμφέροντα των επιχειρήσεων με χαμηλή παραγωγή,

γ) τις παραδοσιακές μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή, τη μεταποίηση και τη διανομή τροφίμων,

δ) τις ανάγκες των επιχειρήσεων που ευρίσκονται σε περιοχές με ιδιαίτερους γεωγραφικούς περιορισμούς.

6. Όταν, βάσει των συστημάτων αυτοελέγχου και ιχνηλασιμότητας που εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις καθώς και του επιπέδου συμμόρφωσης που διαπιστώνεται κατά τους επισήμους ελέγχους, για ορισμένους τύπους δραστηριοτήτων, οι επίσημοι έλεγχοι διενεργούνται με μειωμένη συχνότητα ή για να ληφθούν υπόψη τα κριτήρια που αναφέρονται στην παράγραφο 5, στοιχεία β) έως δ), τα κράτη

μέλη μπορούν να καθορίζουν το τέλος των επισήμων ελέγχων σε επίπεδο χαμηλότερο από τα κατώτατα επίπεδα που αναφέρονται στην παράγραφο 4, στοιχείο β), υπό τον όρο ότι το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος υποβάλλει στην Επιτροπή έκθεση στην οποία διευκρινίζει:

α) τον τύπο της συγκεκριμένης δραστηριότητας,

β) τους ελέγχους που διενεργούνται στη συγκεκριμένη επιχείρηση και

γ) τη μέθοδο υπολογισμού της μείωσης του τέλους.

[…]»

16 Το παράρτημα IV του κανονισμού 882/2004 φέρει τον τίτλο «Δραστηριότητες και κατώτατα τέλη ή επιβαρύνσεις για τους επισήμους ελέγχους κοινοτικών εγκαταστάσεων». Το τμήμα Α του εν λόγω παραρτήματος IV ορίζει τα εξής:

«1. Οι δραστηριότητες που καλύπτονται από τις οδηγίες 89/662/ΕΟΚ, 90/425/ΕΟΚ [του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 1990, σχετικά με τους κτηνιατρικούς και ζωοτεχνικούς ελέγχους που εφαρμόζονται στο ενδοκοινοτικό εμπόριο ορισμένων ζώντων ζώων και προϊόντων με προοπτική την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς (ΕΕ 1990, L 224, σ. 29)], 93/119/ΕΚ και 96/23/ΕΚ για τις οποίες τα κράτη μέλη εισπράττουν σήμερα τέλη δυνάμει της οδηγία 85/73/ΕΟΚ.

2. Η έγκριση των εγκαταστάσεων ζωοτροφών.»

17 Το τμήμα Β του εν λόγω παραρτήματος IV προβλέπει ότι τα κράτη μέλη εισπράττουν, για τους ελέγχους που σχετίζονται με τον κατάλογο προϊόντων που απαριθμούνται στο τμήμα αυτό, τα αντίστοιχα ποσά κατώτατων τελών ή επιβαρύνσεων που απαριθμούνται στο εν λόγω τμήμα. Στο τμήμα αυτό καθορίζονται ιδίως τα κατώτατα τέλη ή επιβαρύνσεις για την επιθεώρηση σφαγής όπως και τα κατώτατα τέλη ή επιβαρύνσεις για τους ελέγχους εργαστηρίων τεμαχισμού.

18 Το παράρτημα V του εν λόγω κανονισμού αφορά τις «Δραστηριότητες και [τα] κατώτατα τέλη ή επιβαρύνσεις για τους επισήμους ελέγχους προϊόντων και ζώντων ζώων που εισάγονται στην Κοινότητα» και προβλέπει τα εξής:

«Οι δραστηριότητες που καλύπτονται από τις οδηγίες 97/78/ΕΚ [του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1997, για τον καθορισμό των αρχών οργάνωσης των κτηνιατρικών ελέγχων των προϊόντων που εισάγονται στην Κοινότητα από τρίτες χώρες (ΕΕ 1997, L 24, σ. 9)] και 91/496/ΕΟΚ [του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1991, για τον καθορισμό των βασικών αρχών σχετικά με την οργάνωση των κτηνιατρικών ελέγχων των ζώων προέλευσης τρίτων χωρών που εισάγονται στην Κοινότητα και περί τροποποίησης των οδηγιών 89/662/ΕΟΚ, 90/425/ΕΟΚ και 90/675/ΕΟΚ (ΕΕ 1991, L 268, σ. 56)], για τις οποίες τα κράτη μέλη εισπράττουν σήμερα τέλη δυνάμει της οδηγίας 85/73/ΕΟΚ.»

19 Το τμήμα Β του εν λόγω παραρτήματος V προβλέπει ότι, όσον αφορά τους επισήμους ελέγχους που αφορούν τον κατάλογο των προϊόντων που απαριθμούνται στο τμήμα αυτό, τα κράτη μέλη εισπράττουν τα κατώτατα τέλη ή επιβαρύνσεις που απαριθμούνται στο εν λόγω τμήμα.

Το ιταλικό δίκαιο

20 Το άρθρο 1 του decreto legislativo n. 194 – Disciplina delle modalità di rifinanziamento dei controlli sanitari ufficiali in attuazione del regolamento (CE) n. 882/2004 (νομοθετικού διατάγματος 194, για τη ρύθμιση των τρόπων χρηματοδοτήσεως των επισήμων υγειονομικών ελέγχων κατ' εφαρμογήν του

κανονισμού 882/2004) (στο εξής: νομοθετικό διάταγμα 194/2008), της 19ης Νοεμβρίου 2008 (GURI αριθ. 289, της 11ης Δεκεμβρίου 2008), οριοθετεί το «Πεδίο εφαρμογής» του εν λόγω νομοθετικού διατάγματος ως εξής:

«1. Το παρόν διάταγμα καθορίζει τους τρόπους χρηματοδοτήσεως των επισήμων υγειονομικών ελέγχων, που ρυθμίζονται από τον τίτλο ΙΙ του κανονισμού [882/2004], οι οποίοι διενεργούνται από τις αρμόδιες αρχές για την εξακρίβωση της συμμορφώσεως προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τις διατάξεις για την υγεία και καλή διαβίωση των ζώων.

2. Για τη χρηματοδότηση των κατά την παράγραφο 1 ελέγχων, εφαρμόζονται τα τέλη που προβλέπονται στα παραρτήματα του παρόντος διατάγματος, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 2.

3. Τα τέλη που προβλέπει το παρόν διάταγμα, τα οποία αντικαθιστούν οποιοδήποτε άλλο τέλος προβλέπεται για τους κατά την παράγραφο 1 υγειονομικούς ελέγχους, βαρύνουν τους επιχειρηματίες των τομέων τους οποίους αφορούν οι κατά την παράγραφο 1 έλεγχοι […]».

21 Το νομοθετικό διάταγμα 194/2008 εκθέτει στο παράρτημα Α, τμήματα 1 και 2, τα ποσά των τελών που επιβάλλονται στις εγκαταστάσεις σφαγής, καθώς και για τους ελέγχους των εργαστηρίων τεμαχισμού, τα οποία αντιστοιχούν στα τέλη που περιλαμβάνονται στο παράρτημα IV, τμήμα Β, του κανονισμού 882/2004.

22 Για την εφαρμογή των διατάξεων του κανονισμού 882/2004 και την αποφυγή διαφορετικής μεταχειρίσεως στην ιταλική επικράτεια, ο legge n. 96 – Disposizioni per l'adempimento di obblighi derivanti dall'appartenenza dell'Italia alle Comunità europee – Legge comunitaria 2009 (νόμος αριθ. 96 περί διατάξεων για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη συμμετοχή της Ιταλίας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες – Κοινοτικός νόμος του 2009), της 4ης Ιουνίου 2010 (τακτικό συμπλήρωμα στην GURI αριθ. 146, της 25ης Ιουνίου 2010), τροποποίησε το άρθρο 1 του νομοθετικού διατάγματος 194/2008, προσθέτοντας παράγραφο 3α που ορίζει τα εξής:

«Εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος διατάγματος οι επιχειρηματίες γεωργοί για την άσκηση των δραστηριοτήτων που αναφέρει το άρθρο 2135 του αστικού κώδικα.»

23 Το άρθρο 2135 του Codice civile (αστικού κώδικα) ορίζει τα εξής:

«Ως "επιχειρηματίας γεωργός" νοείται το πρόσωπο που ασκεί μία από τις ακόλουθες δραστηριότητες: γεωργική καλλιέργεια, δασοπονία, εκτροφή ζώων και συναφείς δραστηριότητες.

Ως "γεωργική καλλιέργεια", "δασοπονία" και "εκτροφή ζώων" νοούνται οι δραστηριότητες που σκοπούν στη διατήρηση και την εξέλιξη βιολογικού κύκλου ή αναγκαίου σταδίου του κύκλου αυτού, φυτικού ή ζωικού χαρακτήρα, οι οποίες χρησιμοποιούν ή μπορούν να χρησιμοποιούν την καλλιέργεια, το ξύλο και τα γλυκά, υφάλμυρα ή θαλάσσια ύδατα.

Ως "συναφείς δραστηριότητες" νοούνται οι δραστηριότητες που ασκεί ο εν λόγω επιχειρηματίας γεωργός με σκοπό την επεξεργασία, τη συντήρηση, τη μεταποίηση, την εμπορία και την αξιοποίηση των προϊόντων που προέρχονται κυρίως από τη γεωργική καλλιέργεια, τη δασοπονία ή την εκτροφή ζώων, καθώς και οι δραστηριότητες που αποσκοπούν στην παροχή αγαθών ή υπηρεσιών μέσω της κατά κύριο λόγο χρήσεως εξοπλισμού ή επιχειρηματικών πόρων που συνήθως χρησιμοποιούνται για την ασκούμενη γεωργική δραστηριότητα, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων αξιοποιήσεως της αγροτικής και δασικής περιοχής και κληρονομιάς, ή οι δραστηριότητες υποδοχής και φιλοξενίας, όπως ορίζονται από τον νόμο.»

Οι διαφορές των κύριων δικών και τα προδικαστικά ερωτήματα

24 Οι αναιρεσείουσες των κύριων δικών είναι γεωργικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της εκτροφής, της σφαγής και της εμπορίας πουλερικών.

25 Με απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 2011, το περιφερειακό συμβούλιο της Emilia-Romagna αποφάσισε να επιβάλει την καταβολή των προβλεπόμενων από το νομοθετικό διάταγμα 194/2008 τελών στους επιχειρηματίες γεωργούς οι οποίοι ασκούν μεταξύ άλλων τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα τμήματα 1 και 2 του παραρτήματος Α του διατάγματος αυτού, ήτοι στα σφαγεία και στα εργαστήρια τεμαχισμού.

26 Οι αναιρεσείουσες των κύριων δικών άσκησαν προσφυγή ενώπιον του Tribunale amministrativo regionale per l'Emilia-Romagna (περιφερειακού διοικητικού δικαστηρίου της Emilia-Romagna, Ιταλία) κατά της αποφάσεως αυτής και των επακόλουθων ατομικών ειδοποιήσεων πληρωμής που εκδόθηκαν εις βάρος τους. Το δικαστήριο αυτό απέρριψε την προσφυγή κρίνοντας, κατ' ουσίαν, ότι ο κανονισμός 882/2004 δεν επέτρεπε στα κράτη μέλη να προβλέπουν παρεκκλίσεις από την υποχρέωση καταβολής των κτηνιατρικών τελών.

27 Οι αναιρεσείουσες των κύριων δικών άσκησαν στη συνέχεια αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Consiglio di Stato (Συμβουλίου της Επικρατείας, Ιταλία) με αίτημα τη μεταρρύθμιση της ανωτέρω δικαστικής αποφάσεως. Υποστηρίζουν κατ' ουσίαν, πρώτον, ότι η νομοθεσία της Ένωσης δεν επιβάλλει την είσπραξη των τελών για τους επισήμους υγειονομικούς ελέγχους από όλους τους επιχειρηματίες του γεωργικού τομέα, και ιδίως από τους «επιχειρηματίες γεωργούς» κατά την έννοια του άρθρου 2135 του αστικού κώδικα. Η νομοθεσία της Ένωσης απλώς απαιτεί από τα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν την είσπραξη τέλους για ορισμένες δραστηριότητες όπως η επιθεώρηση των σφαγείων και ο έλεγχος της λειτουργικότητας των εργαστηρίων τεμαχισμού. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να οργανώνουν τη χρηματοδότηση των ελέγχων αυτών σύμφωνα με τους τρόπους που κρίνονται οι πλέον σκόπιμοι.

28 Δεύτερον, οι αναιρεσείουσες των κύριων δικών ισχυρίζονται ότι η απαλλαγή από την υποχρέωση καταβολής των τελών πρέπει να επεκταθεί και στους επιχειρηματίες γεωργούς που ασκούν δραστηριότητες συναφείς με την εκτροφή ζώων, όπως η επεξεργασία, η συντήρηση, η μεταποίηση, η εμπορία και η αξιοποίηση των προϊόντων που προέρχονται κυρίως από την εκτροφή ζώων.

29 Το αιτούν δικαστήριο, στο πλαίσιο αυτό, κρίνει αναγκαίο να διευκρινιστεί ποιες υποχρεώσεις επιβάλλει ο κανονισμός 882/2004 στα κράτη μέλη. Ειδικότερα, το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας) διερωτάται, αφενός, αν ο κανονισμός αυτός παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να προβλέπουν απαλλαγές από την υποχρέωση καταβολής τέλους για τους επισήμους υγειονομικούς ελέγχους.

30 Αφετέρου, διερωτάται ως προς την ακριβή οριοθέτηση της κατηγορίας των επιχειρηματιών γεωργών που μπορούν να απαλλαγούν από την υποχρέωση καταβολής του εν λόγω τέλους, λαμβανομένης υπόψη της αποφάσεως που εξέδωσε, στις 10 Νοεμβρίου 2016, το Corte di cassazione (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Ιταλία) το οποίο θεωρεί τους συνεταιρισμούς επιχειρηματιών γεωργών και τις ενώσεις τους ως «επιχειρηματίες γεωργούς», κατά την έννοια του άρθρου 2135 του αστικού κώδικα, όταν χρησιμοποιούν για την άσκηση των προβλεπόμενων στο άρθρο αυτό δραστηριοτήτων προϊόντα των μελών τους ή όταν παρέχουν στα μέλη τους αγαθά και υπηρεσίες με σκοπό τη συντήρηση και την εξέλιξη ενός βιολογικού κύκλου.

31 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Πρέπει το άρθρο 27 του κανονισμού [882/2004], το οποίο προβλέπει ότι για τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα IV, τμήμα Α, και στο παράρτημα V, τμήμα Α, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν την είσπραξη τέλους, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιβάλλει την υποχρέωση

καταβολής σε όλους τους επιχειρηματίες γεωργούς και στην περίπτωση που "ασκούν δραστηριότητες σφαγής και τεμαχισμού κρεάτων επικουρικώς και σε συνάφεια με τη δραστηριότητα εκτροφής ζώων";

2) Δύναται ένα κράτος να απαλλάξει από την καταβολή των υγειονομικών τελών ορισμένες κατηγορίες επιχειρηματιών όταν έχει προβλέψει σύστημα εισπράξεως τελών κατάλληλο, στο σύνολό του, να διασφαλίζει την κάλυψη του κόστους που συνεπάγονται οι επίσημοι έλεγχοι ή δύναται να επιβάλει τέλη χαμηλότερα από αυτά που προβλέπει ο κανονισμός 882/2004;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

32 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 27 του κανονισμού 882/2004 έχει την έννοια ότι προβλέπει υποχρέωση των κρατών μελών να επιβάλλουν, για τους επισήμους ελέγχους που αφορούν τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα IV, τμήμα Α, και στο παράρτημα V, τμήμα Α, του κανονισμού αυτού, την καταβολή τελών και στους υπεύθυνους επιχειρήσεων τροφίμων και επιχειρήσεων ζωοτροφών που ασκούν τις δραστηριότητες σφαγής και τεμαχισμού κρέατος επικουρικώς προς την κύρια δραστηριότητά τους εκτροφής.

33 Κατ' αρχάς, από το άρθρο 2, σημείο 1, και το άρθρο 3 του κανονισμού 882/2004, σε συνδυασμό με τις αιτιολογικές σκέψεις 4 και 6 του κανονισμού αυτού, προκύπτει ότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να διενεργούν επισήμους ελέγχους προκειμένου να εξακριβώνουν ότι οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων και επιχειρήσεων ζωοτροφών τηρούν τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποιήσεως και διανομής ζωοτροφών ή τροφίμων και ζώων και ζωικών προϊόντων.

34 Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το γράμμα του άρθρου 26 του κανονισμού 882/2004, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι επαρκείς οικονομικοί πόροι είναι διαθέσιμοι για την παροχή του απαραίτητου προσωπικού και άλλων πόρων για τη διεξαγωγή των επισήμων ελέγχων, με όλα τα μέσα που κρίνονται ενδεδειγμένα, συμπεριλαμβανομένης της γενικής φορολογήσεως ή της καθιερώσεως τελών ή επιβαρύνσεων. Συναφώς, το Δικαστήριο ερμήνευσε το άρθρο αυτό, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 32 του κανονισμού αυτού, υπό την έννοια ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως προκειμένου να αντλήσουν επαρκείς δημοσιονομικούς πόρους ώστε να έχουν στη διάθεσή τους προσωπικό και άλλα μέσα για τη διενέργεια των επισήμων ελέγχων (πρβλ. απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Superfoz – Supermercados, C-519/16, EU:C:2017:601, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

35 Από την άλλη πλευρά, αυτό το περιθώριο εκτιμήσεως υπόκειται στους εναρμονισμένους κανόνες που προβλέπει το άρθρο 27 του κανονισμού 882/2004, στην περίπτωση που τα κράτη μέλη αποφασίσουν να επιβάλλουν στις επιχειρήσεις τα τέλη ή τις επιβαρύνσεις που ορίζει το άρθρο αυτό (απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, Superfoz – Supermercados, C-519/16, EU:C:2017:601, σκέψη 34).

36 Συναφώς, από το γράμμα του άρθρου 27 του κανονισμού 882/2004 προκύπτει ότι, ενώ η παράγραφος 1 του άρθρου αυτού προβλέπει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να εισπράττουν τέλη ή επιβαρύνσεις για την κάλυψη του κόστους των επισήμων ελέγχων, η παράγραφος 2 του ίδιου άρθρου ορίζει ότι τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν την είσπραξη τέλους, και όχι επιβαρύνσεως, για την κάλυψη του κόστους των δραστηριοτήτων που απαριθμούνται στο παράρτημα IV, τμήμα Α, και στο παράρτημα V, τμήμα Α, του κανονισμού αυτού.

37 Επομένως, από το σαφές γράμμα του άρθρου 27, παράγραφος 2, του κανονισμού 882/2004 προκύπτει, αφενός, ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εισπράττουν τέλος για την κάλυψη του κόστους των δραστηριοτήτων που παρατίθενται στα εν λόγω παραρτήματα και, αφετέρου, ότι ο νομοθέτης της Ένωσης δεν προσδιόρισε ρητώς στην παράγραφο αυτή τον υπόχρεο στην καταβολή του εν λόγω τέλους.

38 Ως εκ τούτου, πρώτον, όσον αφορά τις δραστηριότητες που παρατίθενται στο παράρτημα IV, τμήμα Α, του κανονισμού 882/2004, παρατηρείται ότι το παράρτημα αυτό, χωρίς να προβαίνει το ίδιο σε απαρίθμηση των σχετικών δραστηριοτήτων, παραπέμπει στις δραστηριότητες που καλύπτονται από τις οδηγίες 89/662, 93/119 και 96/23, για τις οποίες τα κράτη μέλη εισπράττουν ήδη τέλη δυνάμει της οδηγίας 85/73.

39 Συναφώς, πρώτον, η οδηγία 89/662 προβλέπει ότι οι καλυπτόμενοι από το παράρτημα Α αυτής κτηνιατρικοί έλεγχοι που πρέπει να γίνονται επί των προϊόντων ζωικής προελεύσεως τα οποία προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση διενεργούνται σε όλα τα στάδια της παραγωγής, της μεταποιήσεως, της αποθηκεύσεως, της εμπορίας και της μεταφοράς των εν λόγω προϊόντων.

40 Το παράρτημα Α της εν λόγω οδηγίας παραπέμπει, αφενός, στην οδηγία 2002/99, η οποία καθορίζει τους κανόνες υγειονομικού ελέγχου που διέπουν την παραγωγή, τη μεταποίηση, τη διανομή και την εισαγωγή των προϊόντων ζωικής προελεύσεως που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση και, αφετέρου, στον κανονισμό 853/2004, ο οποίος καθορίζει τους ειδικούς κανόνες υγιεινής για τα τρόφιμα ζωικής προελεύσεως και προσδιορίζει, ειδικότερα, στο παράρτημα III αυτού, τους κανόνες σχετικά με τη σφαγή και τον τεμαχισμό του κρέατος πουλερικών.

41 Δεύτερον, όπως προκύπτει από το άρθρο 1, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/119, η οδηγία αυτή εφαρμόζεται στις δραστηριότητες σφαγής.

42 Τρίτον, η οδηγία 96/23 θεσπίζει μέτρα ελέγχου των ουσιών που παρατίθενται στο παράρτημα I αυτής και οργανώνει την επιτήρηση της αλυσίδας παραγωγής των ζώων, των πρωτογενών προϊόντων ζωικής προελεύσεως, καθώς και των ζωοτροφών σε όλα τα στάδια της παραγωγής, της μεταποιήσεως και της εμπορίας των προϊόντων αυτών.

43 Από τις ανωτέρω οδηγίες προκύπτει ότι αυτές επιβάλλουν στα κράτη μέλη να προβαίνουν σε ελέγχους σε όλα τα στάδια της αλυσίδας παραγωγής και μεταποίησης των ζώων, των προϊόντων τους, καθώς και της αλυσίδας παραγωγής των ζωοτροφών. Επομένως, δεδομένου ότι οι δραστηριότητες σφαγής και τεμαχισμού κρέατος εμπίπτουν στα στάδια παραγωγής και μεταποιήσεως των ζώων, οι δραστηριότητες αυτές παρατίθενται στο παράρτημα IV, τμήμα Α, του κανονισμού 882/2004. Κατά συνέπεια, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 27, παράγραφος 2, του κανονισμού αυτού, οι εν λόγω δραστηριότητες υπόκεινται στην καταβολή υποχρεωτικού τέλους για τη χρηματοδότηση των επισήμων ελέγχων.

44 Δεύτερον, επισημαίνεται ότι το άρθρο 27, παράγραφος 2, του ανωτέρω κανονισμού δεν προσδιορίζει τον υπόχρεο στην καταβολή του τέλους αυτού.

45 Εντούτοις, από το άρθρο 27, παράγραφος 8, του κανονισμού 882/2004, σε συνδυασμό με τις αιτιολογικές σκέψεις 4, 6 και 32 του κανονισμού αυτού, προκύπτει ότι βούληση του νομοθέτη της Ένωσης ήταν να επιβάλει την καταβολή του τέλους αυτού στους υπευθύνους επιχειρήσεων τροφίμων και επιχειρήσεων ζωοτροφών.

46 Συναφώς, καίτοι ο κανονισμός 882/2004 δεν ορίζει τις εν λόγω έννοιες των «υπεύθυνων επιχειρήσεων τροφίμων» και των «υπεύθυνων επιχειρήσεων ζωοτροφών», το άρθρο 2 του κανονισμού αυτού παραπέμπει στον κανονισμό 178/2002, ο οποίος περιλαμβάνει τους θεμελιώδεις κανόνες της νομοθεσίας περί ζωοτροφών και τροφίμων και ο οποίος ορίζει τις εν λόγω έννοιες στο άρθρο 3, σημεία 3 και 6.

47 Κατά τις τελευταίες αυτές διατάξεις, υπεύθυνος επιχειρήσεως τροφίμων ή υπεύθυνος επιχειρήσεως ζωοτροφών είναι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει την ευθύνη να εξασφαλίσει ότι πληρούνται οι απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα στην επιχείρηση ζωοτροφών ή τροφίμων που έχει υπό τον έλεγχό του.

48 Κατά το άρθρο 3, σημείο 1, του κανονισμού 178/2002, η νομοθεσία για τα τρόφιμα περιλαμβάνει όλους τους νόμους, τους κανονισμούς και τις διοικητικές ρυθμίσεις που διέπουν τα τρόφιμα γενικότερα και την ασφάλειά τους ειδικότερα, οι οποίοι απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης ή το εθνικό δίκαιο, και καλύπτει οιοδήποτε στάδιο της παραγωγής, μεταποιήσεως και διανομής των τροφίμων, καθώς και των ζωοτροφών.

49 Επομένως, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο, στο πλαίσιο της δραστηριότητάς του, υποχρεούται να τηρεί την εν λόγω νομοθεσία για τα τρόφιμα πρέπει να χαρακτηρίζεται ως «υπεύθυνος επιχείρησης τροφίμων» ή «υπεύθυνος επιχείρησης ζωοτροφών».

50 Στο πλαίσιο αυτό, δεν ασκεί επιρροή το γεγονός ότι η δραστηριότητα σφαγής και ο τεμαχισμός κρέατος ασκούνται επικουρικώς προς κύρια δραστηριότητα εκτροφής.

51 Επομένως, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, πρώτον, αν ο επιχειρηματίας γεωργός ασκεί τις παρατιθέμενες στο παράρτημα IV, τμήμα Α, του κανονισμού 882/2004, δραστηριότητες, όπως η σφαγή και ο τεμαχισμός κρέατος. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, δεύτερον, αν ο εν λόγω επιχειρηματίας γεωργός υπόκειται στις επιταγές της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, ώστε να μπορεί να χαρακτηριστεί ως «υπεύθυνος επιχείρησης τροφίμων» ή «επιχείρησης ζωοτροφών», κατά την έννοια του άρθρου 3, σημεία 3 και 6, του κανονισμού 178/2002, και να υποβληθεί στους επισήμους ελέγχους που προορίζονται να εξακριβώσουν αν τηρεί τη νομοθεσία αυτή.

52 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 27 του κανονισμού 882/2004 έχει την έννοια ότι προβλέπει υποχρέωση των κρατών μελών να επιβάλλουν, για τους επισήμους ελέγχους που αφορούν τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα IV, τμήμα Α, και στο παράρτημα V, τμήμα Α, του κανονισμού αυτού, την καταβολή τελών και στους υπεύθυνους επιχειρήσεων τροφίμων και επιχειρήσεων ζωοτροφών που ασκούν τις δραστηριότητες σφαγής και τεμαχισμού κρέατος επικουρικώς προς την κύρια δραστηριότητά τους εκτροφής.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

53 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 27 του κανονισμού 882/2004 έχει την έννοια ότι επιτρέπει σε κράτος μέλος να επιβάλλει τέλη χαμηλότερα από τα κατώτατα ποσά που προβλέπονται στο παράρτημα IV, τμήμα Β, και στο παράρτημα V, τμήμα Β, του κανονισμού 882/2004.

54 Κατ' αρχάς, από το γράμμα του άρθρου 27, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 882/2004 προκύπτει σαφώς ότι τα τέλη που εισπράττονται για τις δραστηριότητες που παρατίθενται στο παράρτημα IV, τμήμα Α, και στο παράρτημα V, τμήμα Α, του κανονισμού 882/2004 δεν πρέπει να είναι χαμηλότερα από τα κατώτατα ποσά που καθορίζονται στο παράρτημα IV, τμήμα Β, και στο παράρτημα V, τμήμα Β, του κανονισμού αυτού.

55 Εν συνεχεία, από το τμήμα Β των εν λόγω παραρτημάτων IV και V προκύπτει ότι τα κράτη μέλη εισπράττουν, για τους ελέγχους που σχετίζονται με τον κατάλογο των προϊόντων που περιλαμβάνονται στο τμήμα αυτό, τα κατώτατα τέλη που καθορίζονται σε αυτό.

56 Ωστόσο, ούτε το άρθρο 27, παράγραφος 3, ούτε το τμήμα Β των παραρτημάτων IV και V του κανονισμού 882/2004 προβλέπουν τη δυνατότητα παρεκκλίσεως, γενικώς και κατά διακριτική ευχέρεια, από τα κατώτατα αυτά ποσά, όταν το κράτος έχει επιλέξει να χρηματοδοτήσει τους επισήμους ελέγχους μέσω συστήματος κατ' αποκοπήν τελών σύμφωνα με το άρθρο 27, παράγραφος 4, στοιχείο β', του κανονισμού αυτού.

57 Συναφώς, το Δικαστήριο έκρινε ότι αυτά τα κατώτατα ποσά αποτελούν κατώτατα όρια από τα οποία τα κράτη μέλη δεν μπορούν, κατ' αρχήν, να αποκλίνουν (απόφαση της 7ης Ιουλίου 2011, Rakvere Piim και Maag Piimatööstus, C-523/09, EU:C:2011:460, σκέψεις 22 και 27).

58 Τέλος, η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από το άρθρο 27, παράγραφος 6, του κανονισμού 882/2004 το οποίο διέπει τη μοναδική παρέκκλιση βάσει της οποίας επιτρέπεται σε κράτος μέλος να καθορίσει, για συγκεκριμένη επιχείρηση, χαμηλότερο τέλος για τον επίσημο έλεγχο από τα κατώτατα επίπεδα που προβλέπονται στο τμήμα Β των παραρτημάτων IV και V του κανονισμού αυτού. Ωστόσο, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που παρέθεσε το αιτούν δικαστήριο, η επίμαχη στις υποθέσεις των κύριων δικών ρύθμιση δεν μπορεί, ως εκ της φύσεώς της, να υπαχθεί στην παρέκκλιση που προβλέπει το εν λόγω άρθρο 27, παράγραφος 6, δεδομένου ότι δεν αφορά την κατάσταση συγκεκριμένης επιχειρήσεως, αλλά είναι γενική.

59 Κατά συνέπεια, το άρθρο 27, παράγραφος 3, του κανονισμού 882/2004, καθώς και το τμήμα Β των παραρτημάτων IV και V του κανονισμού αυτού δεν αφήνουν κανένα περιθώριο εκτιμήσεως στα κράτη μέλη ώστε να μπορούν να παρεκκλίνουν, γενικώς και κατά διακριτική ευχέρεια, από τα κατώτατα ποσά που καθορίζονται σε αυτό (πρβλ. απόφαση της 7ης Ιουλίου 2011, Rakvere Piim και Maag Piimatööstus, C-523/09, EU:C:2011:460, σκέψη 28).

60 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι το άρθρο 27 του κανονισμού 882/2004 έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε κράτος μέλος να επιβάλλει τέλη χαμηλότερα από τα κατώτατα ποσά που προβλέπονται στο παράρτημα IV, τμήμα Β, και στο παράρτημα V, τμήμα Β, του κανονισμού 882/2004.

Επί των δικαστικών εξόδων

61 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (ένατο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΚ) 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων, έχει την έννοια ότι προβλέπει υποχρέωση των κρατών μελών να επιβάλλουν, για τους επισήμους ελέγχους που αφορούν τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο παράρτημα IV, τμήμα Α, και στο παράρτημα V, τμήμα Α, του κανονισμού αυτού, την καταβολή τελών και στους υπεύθυνους επιχειρήσεων τροφίμων και επιχειρήσεων ζωοτροφών που ασκούν τις δραστηριότητες σφαγής και τεμαχισμού κρέατος επικουρικώς προς την κύρια δραστηριότητά τους εκτροφής.

2) Το άρθρο 27 του κανονισμού 882/2004 έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε κράτος μέλος να επιβάλλει τέλη χαμηλότερα από τα κατώτατα ποσά που προβλέπονται στο παράρτημα IV, τμήμα Β, και στο παράρτημα V, τμήμα Β, του κανονισμού 882/2004.

(υπογραφές)